ALIUPSEERILIITTO RY

Helsinki 18.5.2016

Suomen eduskunta
Puolustusvaliokunta
PuV@eduskunta.fi

Asia: HE 72/2016 vp Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi kansainvälisen avun antamista ja pyytämistä koskevasta päätöksenteosta

Aliupseeriliitto ry:n lausunto lakiesityksestä
kansainvälisen avun antamista ja pyytämistä koskevasta päätöksenteosta

Pyydettynä lausuntona Aliupseeriliitto ry toteaa seuraavaa.

A. Yhteenveto:

1. Aliupseeriliitto ry yhtyy ja tukee eduskunnan oikeusasiamiehen toisen lain valmistelussa esitettyä kantaa, että kansainvälisen sotilasavun antamisessa ei ole kysymys perustuslain 127 §:n mukaisesta maanpuolustusvelvollisuudesta. Sotilasapuna perustettavien joukkojen perustamisen on perustuttava henkilöiden halukkuuteen. Tätä mieltä on myös oikeusministeriö.

2. Nyt käsittelyssä olevan lain perusteluissa viitataan HE 264/2006 vp perusteluihin palkatun sotilashenkilöstön määräämisestä kansainvälisen avun antamistehtäviin. Henkilöstö olisi virkasuhteessa puolustusvoimiin ja palvelussuhteen ehdot määräytyisivät puolustusvoimien virkaehtosopimusjärjestelmän mukaisesti.

   Nyt käsiteltävänä olevan lain perusteluissa jätetään kuitenkin mainitsematta, että ko. lain perustelukohdassa todetaan erikseen, että kyseinen perustelujen kohta *ei koske* lainkaan tilanteita, jotka edellyttäisivät voimakeinojen käyttöä vaan lähinnä humanitäärisen avun antamista.

   Aliupseeriliitto esittää**,** että

   - käsittelyssä olevan lakiesityksen perusteluista poistetaan viittaus perustuslain 127:ään perustuslain vastaisena ja

   - samoin lain perusteluista olisi poistettava viittaus HE 264/2006 vp -kohtaan henkilöstön asemasta ja palvelussuhteen ehdoista, koska se on irrotettu asiayhteydestään ja kyseinen hallituksen esityksen perustelukohta on tarkoitettu kokonaan toisenlaisten aputilanteiden varalta, joihin ei saa liittyä voimakeinojen käyttöä kuten nyt lausunnolla olevassa laissa on mahdollisuus.

Helsinki 18.5.2016

- lain perusteluihin kirjataan sen sijaan palkatun sotilashenkilöstön vapaaehtoisuuden periaate eduskunnan oikeusasiamiehen ja oikeusministeriön lausumiin tukeutuen

B. Yksilöidyt perustelut

Lakiesityksen kohdassa 2 Nykytila alakohdassa 2.1.2. Henkilöstön asema viitataan

1) *perustuslain 127 §:n, jonka mukaan jokainen Suomen kansalainen on velvollinen osallistumaan isänmaan puolustukseen tai avustamaan sitä sen mukaan kuin laissa säädetään*.

   Lisäksi todetaan, että

2) *puolustusvoimien palkatun henkilöstön osalta muiden kansainvälisten tehtävien hoitaminen perustuu menettelyyn tehtävään määräämisestä*.

Kolmanneksi kyseisessä lain perustelujen kohdassa todetaan seuraavasti:

" Puolustusvoimista annetun lain muuttamiseen johtaneessa hallituksen esityksessä (HE 264/2006 vp) todetaan, että puolustusvoimien henkilöstöä voitaisiin määrätä osallistumaan lain 12 §:ssä tarkoitettuihin avun antamiseen liittyviin tehtäviin. Ensisijaisesti tulisi käyttää henkilöitä, jotka ovat ura- ja henkilöstösuunnittelua toteutettaessa ilmoittaneet halukkuutensa näihin tehtäviin. Kyseinen henkilöstö olisi hallituksen esityksen mukaan edelleen virkasuhteessa puolustusvoimiin ja palvelussuhteen ehdot määräytyisivät puolustusvoimien virkaehtosopimusjärjestelmän mukaisesti."

Aliupseeriliitto ry toteaa, että tällä hetkellä samanaikaisessa lakivalmistelussa oleva puolustusvoimalainuudistus sotilaallisen avun antamisesta ja saamisesta yhteydessä **eduskunnan oikeusasiamies on lausunnossaan yksiselitteisesti todennut, että kansainvälisen sotilasavun antamisessa ei ole kysymys perustuslain 127 §:n mukaisesta maanpuolustusvelvollisuudesta. Tästä syystä joukkojen perustamisen on perustuttava henkilöiden halukkuuteen.**

Myös **oikeusministeriö on todennut** samassa yhteydessä lausunnossaan, että **ammattisotilaiden nykyistä pidemmälle menevät velvollisuudet perustuvat siihen, että ne olisivat olleet tiedossa virkaan nimitettäessä. Koska jo nyt virassa olevien kohdalla nyt näin ei ole, kansainväliseen sotilasaputehtävään määrääminen edellyttäisi henkilön suostumusta.**

ALIUPSEERILIITTO RY

Helsinki 18.5.2016

Nyt käsittelyssä olevan lain perusteluissa viitataan *HE 264/2006 vp* perusteluihin palkatun sotilashenkilöstön määräämisestä kansainvälisen avun antamistehtäviin. Henkilöstö olisi virkasuhteessa puolustusvoimiin ja palvelussuhteen ehdot määräytyisivät puolustusvoimien virkaehtosopimusjärjestelmän mukaisesti.

Käsittelyssä olevan lain perusteluissa **jätetään kuitenkin mainitsematta, että samassa ko. lain perustelukohdassa todetaan erikseen, että kyseinen perustelujen kohta ei kohta ei koske lainkaan tilanteita, jotka edellyttäisivät voimakeinojen käyttöä** vaan lähinnä humanitäärisen avun antamista**.**

Aliupseeriliitto ry

Puheenjohtaja

Mika Oranen